

"חוק השקיות – פופוליסטי ומיותר"

פרופ' אופירה אילון, ראש החוג לניהול משאבי טבע באוניברסיטת חיפה מותחת ביקורת חריפה ומבהירה: השקיות הן פחות מאחוז מהפסולת.

שמעון כהן, ד' בטבת תשע"ז 02/01/17

פרופ' אופירה אילון, ראש החוג לניהול משאבי טבע וסביבה באוניברסיטת חיפה, מבקרת את חוק השקיות שנכנס אתמול לתוקף ומחייב גביית תשלום של עשר אגורות על כל שקית בעלת ידיות במרכולים הגדולים.

לדברי **פרופ' אילון** אמנם מדובר במטרד שיש לטפל בו אך למעשה מדובר בלא יותר מאשר 'חוק פופוליסטי', כהגדרתה. "צריך לשים את השקיות בפרופורציה – אם יש עשרה גרם לשקית ויש מיליארד ושש מאות מיליון שקיות הרי שמדובר ב-16 אלף טון בשנה מתוך שישה מיליון טון של פסולת". משמעות הדברים היא שהשקיות שזוכות לתשומת לב רבה כל כך כיום אינן אלא 0.8 אחוז מכלל הפסולת הנערמת בשנה בישראל.

פרופ' אילון מוסיפה ומציינת כי אם לא די בכך שמדובר בכמות פסולת זניחה הרי שדווקא "לשקיות יש חיים שניים ושלישיים", כהגדרתה.

היא מספרת על כחמישים אחוז מהציבור שדיווחו על כך שהם משתמשים בשקיות שנאספו בביתם לשימוש נוסף, לאריזת בגדים, נעלים, מזון לעבודה וכיוצא באלה, ובהמשך זוכה השקית לחיים שלישיים כאשר היא הופכת לשקית זבל במשולש הכיור או בפח אשפה עצמו.

לדבריה, "מבחינת הזיהום הסביבתי, מבחינת זה שהן יכולות להתעופף ולזהם, אנחנו מדברים על לא יותר משישה אחוז מסך השקיות שהן בעלות פוטנציאל התעופפות. מדובר אמנם במיליונים אבל המספר הוא לא עד כדי כך דרמטי".

אילון מדגישה בדבריה כי אין להבין את השגותיה על החוק כהתנגדות לעצם הצורך לטפל בשקיות, אותן גם היא רואה כ"מטרד שצריך להתייחס אליו אבל לא בהכרח על ידי חקיקה שמטילה קנסות".

כאשר התבקשה לתאר תקדימים ברחבי העולם ציינה **פרופ' אילון** מספר דוגמאות המעידות על אפשרויות שונות להתמודדות. במדינות מסוימות קיים איסור גורף על שימוש בשקיות וישנן מדינות המטילות מס לעומת אחרות הרואות בכל העיסוק בשקיות הבלים שאין לעסוק בהם יתר על המידה.

"כשבוחנים מול מדינות אחרות צריך לבדוק איך הן מטפלות בפסולת בכלל. יש מדינות שאמרו לרשתות השיווק לערוך קמפיינים שיפחיתו שימוש בשקיות", היא מספרת, "יש רשתות שאומרות שעל כל קנייה מסכום מסוים או ממשקל מסוים הקונה זכאי לשקית אחת,

ואם מוותרים מקבלים בונוסים בקופונים ובסוף החודש יוכלו להציג את החסכון ולקבל מתנה. סופרים אחרים מקיימים מבצעי הגרלה בין החוסכים. היצירתיות עצומה וניתן לעשות הרבה דברים, אבל את זאת לעשות במגרש של רשתות השיווק ולא במגרש של המשרד להגנת הסביבה שעכשיו צריך להקצות כוח אדם ואכיפה שעלותה תהיה גבוהה."

כאמור, לטעמה של **פרופ' אילון** מדובר ב"חוק פופוליסטי שבסופו של דבר יפגע בנו בכל דרך אפשרית, כי גם נשלם וגם נקנה שקיות לפח האשפה. בנוסף, לא נקבל שום הוזלה במחירי הלחם שעד כה בהם גולם מחיר השקית. מעבר לכך ישנן עלויות האכיפה, כך שבכל אופן נפסיד."

ואם בכל זאת נחפש מעט אור בחוק השקיות, **פרופ' אילון** מציינת כי יתכן והעובדה שהחוק חל דווקא במרכולים הגדולים הדבר יגרום לכך שהציבור יחזור לקניות במכולות הקטנות ובכך יסייע לחיזוקן.

בנוסף היא מציינת כי אם אותן עשר אגורות יועברו להסברה ופרסום בנושאי איכות סביבה יהיה בכך ערך כלשהו.